

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Ottende Afdeling)

23. september 2020*

»Personalesag – midlertidigt ansatte – helbredsproblemer, der angiveligt skyldes arbejdsvilkårene – ansøgning om anerkendelse af en sygdom som en erhvervssygdom – vedtægtens artikel 73 – ret til at blive hørt – artikel 41 i chartret om grundlæggende rettigheder – pligt til at høre den berørte inden vedtagelsen af den oprindelige afgørelse«

I sag T-338/19,

UE ved advokaterne S. Rodrigues og A. Champetier,

sagsøger

mod

Europa-Kommissionen ved T. Bohr og L. Vernier, som befuldmægtigede,

sagsøgte,

angående et søgsmål anlagt i henhold til artikel 270 TEUF med påstand om annullation af afgørelsen af 1. august 2018 fra Kommissionens Kontor for »Forvaltning og Fastsættelse af Individuelle Rettigheder« (PMO), hvorved sagsøgerens ansøgning om anerkendelse af en erhvervssygdom i henhold til artikel 73 i vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union blev afvist,

har

RETTEN (Ottende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J. Sventningsen, og dommerne R. Barents og T. Pynnä (refererende dommer),

justitssekretær: E. Coulon,

afsagt følgende

Dom

Sagens baggrund

- 1 Sagsøgeren arbejdede som midlertidigt ansat ved Det Europæiske Genopbygningsagentur (EAR) i otte år fra den 1. oktober 2000 til den 31. december 2008.

* Processprog: engelsk.

- 2 Ifølge oplysningerne i stævningen begyndte sagsøgeren som følge af et ekstremt giftigt arbejdsmiljø i løbet af sagsøgerens otte år i tjenesten ved EAR at lide af forskellige sygdomme, herunder psykologiske symptomer, som ifølge sagsøgeren samlet set ville kunne betegnes som udbrændthed (burnout). De dokumenter, der er vedlagt stævningen, bekræfter, at sagsøgeren konsulterede læger i Irland og på sin arbejdsplads fra starten af 2004. Sagsøgeren konsulterede dernæst en psykiater i oktober 2007 og A, en anden psykiater, fra marts 2009.
- 3 Den 14. oktober 2013 indgav sagsøgeren en ansøgning om bistand i henhold til artikel 24 og artikel 90, stk. 1, i vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union (herefter »vedtægten«), der finder analog anvendelse på kontraktansatte i henhold til henholdsvis artikel 81 og 117 i ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i Den Europæiske Union (herefter »ansættelsesvilkårene«), hvori sagsøgeren gjorde gældende, at vedkommende blev udsat for chikane, som påvirkede dennes helbredstilstand (herefter »ansøgningen om bistand«). Sagsøgeren fremsatte ligeledes et krav om erstatning for den skade, sagsøgeren angiveligt havde lidt som følge af den påståede chikane, og som bl.a. omfattede godtgørelse af lægeudgifter (herefter »erstatningskravet«).
- 4 Ved afgørelse af 4. oktober 2016 afslog den myndighed, der har kompetence til at indgå ansættelseskontrakter (herefter »ansættelsesmyndigheden«), denne ansøgning og dette krav. Hvad angår lægeudgifterne fandt ansættelsesmyndigheden, at de af ansøgeren fremlagte lægeerklæringer ikke beviste, at sygdommene nødvendigvis var et resultat af den påståede psykiske chikane. Ansættelsesmyndigheden gjorde ligeledes sagsøgeren opmærksom på, at det påhvilede sagsøgeren at indgive en ansøgning om anerkendelse af den påståede sygdom som en erhvervssygdom på de betingelser, der er fastsat i vedtægtens artikel 73, der finder analog anvendelse i henhold til ansættelsesvilkårenes artikel 28 og 95, og i den fælles ordning vedrørende risikodækning for ulykker og erhvervssygdomme for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber, der blev vedtaget den 13. december 2005 af EU-institutionerne i henhold til vedtægtens artikel 73 (herefter »dækningsordningen«). Ifølge ansættelsesmyndigheden var det om nødvendigt muligt for sagsøgeren dernæst at fremsætte krav om godtgørelse af økonomisk og ikke-økonomisk skade, som ikke er dækket af den vedtægtsmæssige ordning.
- 5 Den 5. januar 2017 indgav sagsøgeren i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, en klage over ansættelsesmyndighedens afslag på ansøgningen om bistand og erstatningskravet, idet den bl.a. lagde til grund, at den skade, som sagsøgeren angiveligt havde lidt, ikke udelukkende var knyttet til den påståede erhvervssygdom. Ved afgørelse af 26. april 2017 afslog ansættelsesmyndigheden denne klage, idet den endnu engang lagde til grund, at der først skulle have været anmodet om godtgørelse af visse skader i henhold til vedtægtens artikel 73 og dækningsordningen.
- 6 I samme skrivelse af 5. januar 2017 fremsatte sagsøgeren tillige over for ansættelsesmyndigheden krav om erstatning i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, for den skade, som sagsøgeren mente at have lidt som følge af ansættelsesmyndighedens tilsidesættelse af en rimelig sagsbehandlingsfrist for så vidt angik varigheden af den administrative undersøgelse vedrørende den påståede chikane. Ved afgørelse af 27. april 2017 afslog ansættelsesmyndigheden dette krav, idet den begrundede fristen for gennemførelsen af denne undersøgelse med den omstændighed, at ansøgningen om bistand var blevet indgivet i 2013, og at den vedrørte begivenheder, der havde fundet sted fra 2003 til 2008 i et agentur, som ikke har eksisteret siden 2008. Ansættelsesmyndigheden afslog således erstatningskravet vedrørende den påståede tilsidesættelse af en rimelig sagsbehandlingsfrist.
- 7 Den 25. juli 2017 indgav sagsøgeren en ny klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, over afslaget på det i præmis 6 nævnte krav på grund af tilsidesættelse af en rimelig sagsbehandlingsfrist. Ansættelsesmyndigheden afslog denne klage ved en afgørelse af 20. november 2017.

- 8 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 3. august 2017 anlagde sagsøgeren i henhold til artikel 270 TEUF sag med påstand om annullation af afgørelsen af 4. oktober 2016 om afslag på ansøgningen om bistand og kravet om erstatning og, i givet fald, af afgørelsen af 26. april 2017 om afslag på klagerne vedrørende ansøgningen om bistand og kravet om erstatning (sag T-487/17).
- 9 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 2. marts 2018 anlagde sagsøgeren en anden sag, denne gang til prøvelse af ansættelsesmyndighedens afgørelse af 20. november 2017 om afslag på sagsøgerens klage over denne myndigheds afslag på at give medhold i påstanden om erstatning som følge af den påståede tilsidesættelse af en rimelig sagsbehandlingsfrist i forbindelse med gennemførelsen af den administrative undersøgelse (sag T-148/18).
- 10 Efter Rettens afgørelse i henhold til procesreglementets artikel 125a om at undersøge mulighederne for en mindelig bilæggelse af disse tvister nåede parterne til enighed på baggrund af indholdet af den refererende dommers forslag, således at disse sager i henhold til den aftale, parterne havde indgået, herunder angående sagsomkostningerne, blev slettet fra Rettens register (kendelse af 19.6.2018, UE mod Kommissionen, T-487/17, ikke trykt i Sml., EU:T:2018:376, og af 19.6.2018, EU mod Kommissionen, T-148/18, ikke trykt i Sml., EU:T:2018:377).
- 11 Den 3. maj 2017 sendte sagsøgerens advokater en skrivelse til tjenestegrenen »Finanser, ulykker og erhvervssygdomme« under Europa-Kommissionens Kontor for »Forvaltning og Fastsettelse af Individuelle Rettigheder« (PMO) om, at sagsøgerens sygdom i henhold til vedtægtens artikel 73 blev anerkendt som en erhvervssygdom. Denne skrivelse anførte, at efter otte år i tjenesten i EAR var sagsøgeren begyndt at lide af forskellige sygdomme og havde navnlig psykologiske symptomer, som samlet set kunne betegnes som udbrændthed (burnout).
- 12 Den 15. juni 2017 sendte sagsøgerens advokater en supplerende ansøgning, som var vedlagt formularen for anmeldelse af erhvervssygdom, der var dateret den 10. juni 2017 og underskrevet af sagsøgeren (herefter samlet med ansøgningen af 3.5.2017, »ansøgning om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom«). I denne formular angav sagsøgeren, at vedkommende led af »[p]osttraumatisk stressforstyrrelse med forhøjet angstniveau[,] med episoder af bulimi«.
- 13 Ved note af 20. juni 2017 bekræftede PMO modtagelsen af ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom og meddelte sagsøgeren, at denne ansøgning ville blive behandlet i henhold til dækningsordningens artikel 16, der bestemmer følgende:

»1. Den forsikrede, som påberåber sig denne ordning på grund af erhvervssygdom, skal udfærdige en anmeldelse til administrationen i den institution, som han tilhører, inden for en rimelig frist regnet fra sygdommens udbrud eller datoen for den første lægelige konstatering heraf. Denne anmeldelse kan indgives af den forsikrede eller den tidligere forsikrede, hvis den formodede erhvervssygdom kommer til udbrud efter hans endelige udtræden af tjenesten [...]

2. Administrationen iværksætter en undersøgelse med henblik på at tilvejebringe alle oplysninger om lidelsens art, dens erhvervsmæssige oprindelse og omstændighederne ved dens opståen. [...]«
- 14 I denne note af 20. juni 2017 anførte PMO, at en undersøgelse ville finde sted »med henblik på at indsamle alle de elementer, der er nødvendige for at fastslå sygdommens art, dens eventuelle erhvervsmæssige oprindelse og de omstændigheder, hvorunder den er opstået«, og at disse oplysninger dernæst vil blive videresendt til den af ansættelsesmyndigheden udpegede læge, som senere vil undersøge sagsøgeren og meddele vedkommende sin konklusion i henhold til dækningsordningens artikel 18.

15 Denne dækningsordnings artikel 18 beskriver beslutningsprocessen således:

»[Ansættelsesmyndigheden] træffer efter proceduren i artikel 20 afgørelse om anerkendelse af, hvorvidt der ligger en ulykke til grund for en hændelse [...], og afgørelser i tilknytning hertil om anerkendelse af en sygdoms erhvervsmæssige oprindelse:

- på grundlag af de konklusioner, som er fremlagt af den eller de læger, der er udpeget af institutionerne

og

- hvis den forsikrede anmoder herom, efter høring af det lægeudvalg, der er omhandlet i artikel 22.«

16 Dækningsordningens artikel 20, stk. 1, fastsætter, at »inden [ansættelsesmyndigheden] træffer afgørelse efter artikel 18, giver den den forsikrede eller dennes ydelsesberettigede pårørende meddelelse om udkastet til nævnte afgørelse, ledsaget af de konklusioner, som er fremlagt af den eller de læger, institutionen har udpeget [...]«.

17 Ansættelsesmyndigheden indkaldte sagsøgeren til en lægeundersøgelse den 29. januar 2018 hos B, institutionens rådgivende læge, som ansættelsesmyndigheden havde udpeget i henhold til dækningsordningens artikel 16, og til en supplerende lægeundersøgelse samme dag hos C, en speciallæge i psykiatri, hvis udtalelse ønskedes indhentet af B.

18 Den 13. februar 2018 fremlagde speciallægen en rapport, hvori lægen bl.a. konkluderede, at sagsøgeren havde udviklet symptomer af psykiatrisk karakter »efter et burnout, som var tæt forbundet med en oplevelse af psykisk chikane på arbejdet«.

19 Efter at have fået kendskab til speciallægens rapport og med henvisning til den 24. februar 2018 som dato for undersøgelsen konkluderede institutionens rådgivende læge, B, den 26. februar 2018, at ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som erhvervssygdom skulle godkendes, idet denne lagde til grund, at skaden var en »mild tilpasningsforstyrrelse efter et burnout«. I denne henseende præciserede denne læge, at sagsøgeren »[va]r blevet diagnosticeret med en mild tilpasningsforstyrrelse, der indebærer angst i samspil med en vist niveau af dysfori, som indikerer en narcissistisk forstyrrelse«, og at »dette k[unne] være forbundet med udøvelsen af dennes funktioner inden for EU-institutionerne«.

20 På baggrund af denne rapport fremsendte ansættelsesmyndigheden den 12. juli 2018 en e-mail til den rådgivende læge for at få oplyst, om der på grundlag af de oplysninger, som var tilgængelige i sagsøgerens lægejournaler, kunne være lægelige årsager, der kunne begrunde, at sagsøgeren havde indgivet ansøgningen for sent.

21 Den 15. juli 2018 besvarede B denne forespørgsel og angav, at sagsøgeren i forbindelse med lægeundersøgelsen havde erklæret, at sagsøgerens problemer var begyndt, da denne var i tjenesten hos EAR i 2004. B henviste til flere indikationer på et belastende arbejde og en diagnose for burnout i dokumenter hidrørende fra læger, som sagsøgeren havde konsulteret i 2004, 2006 og 2017. B afsluttede sin notits med følgende sætning: »Der var ingen lægelig årsag heri, der kunne forklare den forsinkede anmeldelse.«

22 Ved anbefalet brev af 1. august 2018 adresseret til sagsøgerens advokater (herefter »den anfægtede afgørelse«) afslog Kommissionens Kontor for »Forvaltning og Fastsættelse af Individuelle Rettigheder« (PMO) i sin egenskab af ansættelsesmyndighed ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom, da den var indgivet for sent og dermed ikke kunne antages til behandling. Ansættelsesmyndigheden fandt, at snart ti år efter de påberåbte helbredsmæssige problems udbrud var denne anmeldelse ikke blevet indgivet inden for en »rimelig frist«, som krævet i

dækningsordningens artikel 16, stk. 1. PMO gjorde desuden gældende, at sagsøgeren i forbindelse med sin ansøgning om bistand i 2013 ligeledes på dette tidspunkt kunne have ansøgt om anerkendelse af en erhvervssygdom, hvilket havde gjort det muligt for institutionen at bevare de oplysninger, der er nødvendige for behandlingen af sagen, navnlig henset til den omstændighed, at EAR blev nedlagt i december 2008. Ansættelsesmyndigheden forklarede, at trods disse grunde havde den alligevel besluttet at indkalde sagsøgeren til en lægeundersøgelse hos institutionens rådgivende læge, eftersom det ikke kunne udelukkes, at forsinkelsen i indgivelsen af ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom kunne begrundes med en lægelig årsag. Ifølge ansættelsesmyndigheden havde den af institutionen udpegede læge den 15. juli 2018 konkluderet, at »ingen lægelig årsag kunne begrunde den tid, det havde taget at indgive den nævnte ansøgning«.

- 23 Dernæst blev adskillige lægelige dokumenter på sagsøgerens foranledning fremsendt til A, sagsøgerens psykiater, i slutningen af oktober 2018.
- 24 Den 2. november 2018 indgav sagsøgeren i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, en klage over den anfægtede afgørelse, hvori sagsøgeren for det første gjorde gældende, at Kommissionen havde anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved vurderingen af, om den frist, som den havde fastsat i forbindelse med indgivelsen af ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom, var rimelig, henset til den omstændighed, at sagsøgeren var meget svagelig i 2013 og 2014, bl.a. på grund af hendes forældres død, at det var »fornuftigt«, at sagsøgeren først indgav en ansøgning om bistand for at tage hensyn til den måde, hvorpå sygdommen skulle behandles, og at sagsøgeren var blevet indkaldt til lægeundersøgelsen, hvilket bekræftede, at det trin, hvor der afgøres, om ansøgningen kunne behandles, var afsluttet, og at ansøgningen derfor skulle behandles. For det andet foreholdt sagsøgeren Kommissionen at have begået magtfordrejning, for så vidt som den henviste til undersøgelser, der angiveligt var blevet udført den 24. februar 2018 og den 15. juli 2018, med det formål at fastslå, at ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom ikke kunne antages til realitetsbehandling, selv om sagsøgeren bestred at være blevet undersøgt på disse datoer. Sagsøgeren anførte for det tredje, at hendes ret til forsvar var blevet tilsidesat, idet hun burde være blevet hørt, inden B udarbejdede sin rapport den 15. juli 2018. Ved at fratage sagsøgeren sin ret til at blive hørt af den rådgivende læge, fik hun ikke mulighed for at fremlægge grundende til, at hun ikke havde været i stand til på et tidligere tidspunkt at fremlægge sin ansøgning om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom over for den rådgivende læge og i sidste ende ansættelsesmyndigheden. Ifølge sagsøgeren bekræfter de lægelige dokumenter, der er fremsendt til A, at sagsøgeren ikke er blevet stillet nogen spørgsmål i denne forbindelse. I øvrigt gjorde sagsøgeren gældende, at B's lægerapport ikke var begrundet.
- 25 Ved afgørelse af 5. marts 2019 gav ansættelsesmyndigheden afslag på klagen af 2. november 2018 (herefter »afgørelsen om afslag på klagen«). For så vidt angår det åbenbart urigtige skøn undersøgte ansættelsesmyndigheden sagsøgerens tre klagepunkter. Ansættelsesmyndigheden fandt, at sagsøgerens helbredsproblemer, herunder dem, der er påberåbt til støtte for ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som erhvervssygdom, var begyndt i 2004, at sagsøgeren havde iværksat flere administrative procedurer med tilknytning til den sygdom, der er genstand for denne ansøgning, at en ansøgning om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom indgives via en formular på to sider, som krævede en lille indsats fra ansøgeren, og at B havde konkluderet, at der i sagsøgerens tilfælde ikke forelå lægelige årsager, der kunne begrunde, at ansøgningen var blevet indgivet for sent. Ansættelsesmyndigheden bekræftede, at den anså ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom for at være for sent indgivet, idet den var indgivet mere end tolv år efter udbruddet af de første symptomer og mere end otte år efter sagsøgerens udtræden af tjenesten ved EAR.
- 26 Dernæst fandt ansættelsesmyndigheden, at en ansøgning om anerkendelse af en sygdom som en erhvervssygdom i henhold til vedtægtens artikel 73 ikke havde nogen forbindelse til en eventuel ansøgning om bistand i henhold til vedtægtens artikel 24, og at behandlingen af disse to særskilte typer ansøgninger henhørte under forskellige myndigheder. Ifølge ansættelsesmyndigheden burde

sagsøgeren således på et tidligere tidspunkt have indgivet ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som erhvervssygdom eller i det mindste samtidig med ansøgningen om bistand. Endelig fremhævede ansættelsesmyndigheden, at den omstændighed, at den havde opfordret sagsøgeren til at lade sig undersøge af sin rådgivende læge, ikke havde foregrebet udfaldet af den endelige afgørelse, som ansættelsesmyndigheden skulle vedtage ved den administrative procedures afslutning.

- 27 Hvad angår klagepunktet om magtfordrejning havde ansættelsesmyndigheden vedvarende i afgørelsen om afslag på klagen anført, at sagsøgeren kun var blevet fysisk undersøgt den 29. januar 2018. »Undersøgelserne« af 24. februar 2018 og 15. juli 2018, hvortil vedkommende henviste, var kun analyser af sagsøgerens sagsakter, som ikke foregreb udfaldet af den endelige afgørelse, som ansættelsesmyndigheden skulle træffe.
- 28 Som svar på det tredje klagepunkt fastslog ansættelsesmyndigheden under henvisning til dom af 29. april 2004, Parlamentet mod Reynolds (C-111/02 P, EU:C:2004:265, præmis 57), og dom af 12. maj 2010, Bui Van mod Kommissionen (T-491/08 P, EU:T:2010:191, præmis 75), at den omstændighed, at en afgørelse er bebyrdende for en tjenestemand eller en anden ansat, ikke gør det muligt at konkludere, at den myndighed, der er ophavsmand hertil, var forpligtet til at høre den berørte part inden vedtagelsen af denne afgørelse. I retspraksis er retten til at blive hørt således blevet anerkendt i særlige administrative procedurer, nemlig udelukkende procedurer, der er iværksat mod den berørte part. I det foreliggende tilfælde var ansættelsesmyndigheden imidlertid ikke forpligtet til at høre sagsøgeren inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, da det drejede sig om en afgørelse, der blev vedtaget som svar på en ansøgning indgivet af sagsøgeren på eget initiativ, og at det i forbindelse med en sådan type procedure, der er iværksat »efter ansøgning« fra den berørte part, reelt påhvilede sagsøgeren at fremlægge de relevante oplysninger for myndigheden med henblik på vurderingen af den nævnte ansøgning. Under disse omstændigheder fandt ansættelsesmyndigheden, at sagsøgeren ikke kunne påberåbe sig en ret til at blive hørt forud for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse. Under alle omstændigheder udøvede sagsøgeren ved indgivelsen af en klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, sin ret til at blive hørt af ansættelsesmyndigheden. Endelig fastslog ansættelsesmyndigheden, at sagsøgeren ikke havde bevist, at selv om sagsøgeren var blevet hørt forud for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, ville denne høring have ændret på procedurens udfald.
- 29 Hvad angår begrundelsen for den anfægtede afgørelse bemærkede ansættelsesmyndigheden, at B i sin rapport til ansættelsesmyndigheden havde henvist til rapporter fra sagsøgerens forskellige læger og havde undersøgt udviklingen i sagsøgerens helbredstilstand fra 2004 for at kontrollere, om der forelå en lægelig årsag, som ville kunne begrunde den forsinkede indgivelse i 2017 af ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom. Der forelå derfor en forbindelse mellem lægeerklæringerne fra flere læger og B's konklusion. Ansættelsesmyndigheden anførte endelig, at begrundelsen for en afgørelse, der anfægtes i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, under alle omstændigheder kan suppleres, eller gives, senest i forbindelse med afslaget på klagen.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 30 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 6. juni 2019 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.
- 31 For at beskytte personoplysninger vedrørende sagsøgeren og andre personer, der er nævnt i forbindelse med retsforhandlingerne, har Retten besluttet at udelade deres navne på eget initiativ i henhold til procesreglementets artikel 66.
- 32 Efter en dobbelt udveksling af svarskrifter er den skriftlige forhandling blevet afsluttet den 5. december 2019, idet sagsøgeren blev opfordret til efter denne dato at indlevere en berigtiget version af stævningen, som blev meddelt Kommissionen. Da ingen af parterne har indgivet en anmodning inden

for fristen i henhold til procesreglementets artikel 106, stk. 2, har Retten, som anser sig for tilstrækkeligt oplyst af sagsakterne, besluttet at træffe afgørelse i sagen i henhold til procesreglementets artikel 106, stk. 3, uden at retsforhandlingerne omfatter en mundtlig del.

33 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

- Den anfægtede afgørelse annulleres.
- Om fornødent annulleres afgørelsen om afslag på klagen.
- Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

34 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

- Frifindelse.
- Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Retlige bemærkninger

1. Søgsmålets genstand

35 Selv om sagsøgeren har nedlagt påstand om annulation af den anfægtede afgørelse og om nødvendigt af afgørelsen om afslag på klagen, skal det konstateres, at ansættelsesmyndigheden med afgørelsen om afslag på klagen var nødt til at fuldstændiggøre begrundelsen for den anfægtede afgørelse, bl.a. ved at besvare de klagepunkter, som sagsøgeren havde fremført i sin klage. Henset til udviklingen af den administrative procedure skal der ligeledes tages hensyn til begrundelsen i afgørelsen om afslag på klagen, dvs. den anfægtede afgørelse, med henblik på undersøgelsen af den oprindeligt bebyrdende retsakts lovlighed, idet denne begrundelse skal anses for sammenfaldende med den i den anfægtede afgørelse (jf. dom af 21.5.2014, *Mocová mod Kommissionen*, T-347/12 P, EU:T:2014:268, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis, og af 10.6.2016, *HI mod Kommissionen*, F-133/15, EU:F:2016:127, præmis 87 og den deri nævnte retspraksis).

36 I det foreliggende tilfælde bekræfter afgørelsen om afslag på klagen blot den anfægtede afgørelse. Det skal under disse omstændigheder fastslås, at den eneste afgørelse, der er bebyrdende for sagsøgeren, er den anfægtede afgørelse, hvis lovlighed dog skal vurderes under hensyntagen til den begrundelse, der er indeholdt i afgørelsen om afslag på klagen (jf. i denne retning dom af 19.9.2019, *WI mod Kommissionen*, T-379/18, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:617, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).

2. Annulationspåstandene

37 Til støtte for søgsmålet har sagsøgeren fremsat tre anbringender om henholdsvis:

- et åbenbart urigtigt skøn ved vurderingen af rimeligheden af den frist, inden for hvilken ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom skulle være indgivet
- en magtfordrejning
- en tilsidesættelse af sagsøgerens ret til forsvar og begrundelsespligten

- 38 Retten anser det for passende at foretage undersøgelsen af det tredje anbringende først, eftersom det vedrører forløbet af den administrative procedure og forståelsen af afgørelsen.

Det tredje anbringende vedrørende tilsidesættelse af retten til forsvar og begrundelsespligten

- 39 I det tredje anbringendes første led har sagsøgeren påberåbt sig den grundlæggende karakter af retten til at blive hørt, således som den er fastsat i artikel 41, stk. 2, litra a), i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).
- 40 Ifølge sagsøgeren er den anfægtede afgørelse udelukkende støttet på en lægerapport, der er udarbejdet uden en passende undersøgelse. I denne forbindelse har sagsøgeren konstateret, at sagsøgeren ikke har fået lejlighed til at fremlægge grundene til, at sagsøgeren ikke indgav sin ansøgning tidligere. Dette spørgsmål blev hverken stillet sagsøgeren i forbindelse med lægeundersøgelsen den 29. januar 2018 eller inden B's udfærdigelse af lægerapporten af 15. juli 2018. Ifølge sagsøgeren ville afgørelsen have været anderledes, hvis sagsøgeren var blevet hørt i forbindelse med undersøgelsen den 29. januar 2018 og inden rapporten af juli 2018. Sagsøgeren har konkluderet, at den anfægtede afgørelse tilsidesætter retten til at blive hørt, idet sagsøgeren er blevet frataget denne mulighed.
- 41 I det tredje anbringendes andet led har sagsøgeren gjort gældende, at begrundelsespligten ikke er blevet overholdt, for så vidt som konklusionen på lægerapporten af 15. juli 2018, ifølge hvilken »der ikke foreligger nogen lægelig årsag, der kan begrunde den sene anmeldelse«, ikke er underbygget af nogen lægelig udtalelse, selv om den anfægtede afgørelse bekræfter, at der i konklusionen på den omhandlede lægerapport er taget hensyn til rapporter fra lægerne D, E og F, og at der dermed er taget hensyn til udviklingen i sagsøgerens helbredstilstand siden 2004.
- 42 Kommissionen har nedlagt påstand om, at anbringendet bør forkastes som ugrundet, idet den i det væsentlige har gentaget ansættelsesmyndighedens argumentation i afgørelsen om afslag på klagen.
- 43 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), som siden den 1. december 2009 har samme juridiske værdi som traktaterne, anerkender »retten for enhver til at blive hørt, inden der træffes en individuel foranstaltning over for ham eller hende, som måtte berøre vedkommende negativt«.
- 44 I modsætning til hvad Kommissionen har gjort gældende, finder retten til at blive hørt generel anvendelse (jf. dom af 11.9.2013, L mod Parlamentet, T-317/10 P, EU:T:2013:413, præmis 81 og den deri nævnte retspraksis).
- 45 Overholdelsen af denne ret gælder således uafhængigt af arten af den administrative procedure, som har ført til vedtagelsen af en individuel foranstaltning, så snart myndighederne – i henhold til selve ordlyden af denne bestemmelse – over for en person påtænker at træffe en sådan »individuel foranstaltning [...], som måtte berøre vedkommende negativt«. Retten til at blive hørt, der skal sikres selv i de tilfælde, hvor der ikke foreligger anvendelig lovgivning, kræver, at den pågældende person skal være i stand til effektivt at fremkomme med sit synspunkt vedrørende forhold, som kan foreholdes ham i en kommende retsakt (dom af 24.4.2017, HF mod Parlamentet, T-584/16, EU:T:2017:282, præmis 150).
- 46 Overholdelsen af retten til at blive hørt indebærer nærmere bestemt, at den berørte person, inden der træffes en afgørelse, som berører ham negativt, skal gives lejlighed til at udtale sig om, hvorvidt de faktiske forhold og andre omstændigheder, som vil ligge til grund for denne afgørelse, faktisk foreligger (jf. i denne retning dom af 11.9.2013, L mod Parlamentet, T-317/10 P, EU:T:2013:413, præmis 80 og 81, og kendelse af 17.6.2019, BS mod Parlamentet, T-593/18, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:425, præmis 76 og 77).

- 47 Hvad angår Kommissionens argumentation, der er støttet på dom af 29. april 2004, Parlamentet mod Reynolds (C-111/02 P, EU:C:2004:265, præmis 57), og dom af 12. maj 2010, Bui Van mod Kommissionen (T-491/08 P, EU:T:2010:191, præmis 75), fremgår det af denne retspraksis, at den omstændighed, at en afgørelse er bebyrdende for tjenestemanden, ikke gør det muligt – uden at tage hensyn til karakteren af den procedure, der er anvendt over for den pågældende – uden videre at udlede, at ansættelsesmyndigheden alt efter omstændighederne er forpligtet til at høre den pågældende tjenestemand, inden den vedtager en sådan afgørelse.
- 48 De faktiske omstændigheder, som denne retspraksis vedrører, lå imidlertid forud for ikrafttrædelsen af chartret og chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), som fastsætter retten for enhver til at blive hørt, inden der træffes en individuel foranstaltning, som måtte berøre vedkommende negativt. Således som det allerede er nævnt i præmis 44 ovenfor, skal denne ret overholdes uanset arten af den administrative procedure, som har ført til vedtagelsen af en individuel foranstaltning, selv om den gældende lovgivning ikke fastsætter denne ret (jf. i denne retning dom af 3.7.2019, PT mod EIB, T-573/16, EU:T:2019:481, præmis 265 (ikke trykt i Sml.)).
- 49 I denne henseende har Kommissionen gjort gældende, at for så vidt som det for ansættelsesmyndigheden drejede sig om at vedtage en afgørelse som svar på en ansøgning fra den berørte part, i det foreliggende tilfælde et svar på ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom, tilkom det sagsøgeren at fremlægge alle relevante oplysninger for ansættelsesmyndigheden med henblik på at godtgøre, at de betingelser, der er fastsat i den gældende lovgivning, var opfyldt, navnlig – således som det er fastsat i dækningsordningens artikel 16, stk. 1 – de oplysninger, der ville gøre det muligt at fastslå, at denne ansøgning var blevet indgivet inden for en rimelig frist regnet fra sygdommens udbrud eller datoen for den første lægelige konstatering heraf i forbindelse med sygdommen.
- 50 For det første skal det konstateres, at en sådan undtagelse ikke fremgår af chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), og skal forkastes som åbenbart grundløs. Som det er blevet fremhævet i præmis 44 og 48 ovenfor, finder retten til at blive hørt generel anvendelse. Dette er særlig tilfældet, når myndighederne påtænker at træffe en afgørelse som svar på en ansøgning, der er indgivet af en person på eget initiativ.
- 51 For det andet skal det bemærkes, at dækningsordningens artikel 16 bestemmer, at det tilkommer administrationen at iværksætte en undersøgelse med henblik på at tilvejebringe alle oplysninger om lidelsens art, dens erhvervsmæssige oprindelse og omstændighederne ved dens opståen. Som det fremgår af denne bestemmelse, er det ikke udelukkende på grundlag af de af ansøgeren fremlagte oplysninger, at ansættelsesmyndigheden træffer sin afgørelse. Ydermere fastsætter dækningsordningens artikel 20, stk. 1, at inden ansættelsesmyndigheden træffer afgørelse efter samme ordnings artikel 18, giver den den forsikrede eller dennes ydelsesberettigede pårørende meddelelse om udkastet til nævnte afgørelse, ledsaget af de konklusioner, som er fremlagt af den eller de læger, institutionen har udpeget.
- 52 Det skal i den foreliggende sag konstateres, at den anfægtede afgørelse, idet den afslår en ansøgning om anerkendelse af en sygdom som en erhvervssygdom, fordi den er indgivet for sent, har berørt sagsøgeren ligeså negativt, som havde det været en afgørelse om afslag, fordi ansøgningen ikke var begrundet. I modsætning til hvad ansættelsesmyndigheden har gjort gældende i afgørelsen om afslag på klagen, og hvad Kommissionen har anført i sit svarskrift, kunne en sådan afgørelse om afvisning ikke vedtages, uden at sagsøgerens ret til at blive hørt, som sikret ved chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), er blevet overholdt forud herfor.
- 53 Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at sagsøgeren fik mulighed for at fremsætte en klage over den af ansættelsesmyndigheden vedtagne afgørelse, hvorfor sagsøgeren faktisk som retligt har haft mulighed for at gøre sine rettigheder gældende ved over for ansættelsesmyndigheden at fremføre argumenter, der kunne godtgøre, at den rimelige frist for indgivelsen af ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom var blevet overholdt.

- 54 Det skal imidlertid i denne forbindelse bemærkes, således som Personaleretten allerede har fastslået, at en anerkendelse af et sådant argument alene ville fratage den grundlæggende ret til at blive hørt, der er fastsat i chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), sit indhold, eftersom selve indholdet af denne ret indebærer, at den berørte har haft mulighed for at påvirke den pågældende beslutningsproces, i det foreliggende tilfælde allerede på tidspunktet for vedtagelsen af den oprindelige afgørelse, dvs. den anfægtede afgørelse, og ikke kun ved indgivelsen af en klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2 (jf. dom af 5.2.2016, GV mod EU-Udenrigstjenesten, F-137/14, EU:F:2016:14, præmis 79 og den deri nævnte retspraksis).
- 55 Som det fremgår af retspraksis, skal spørgsmålet om, hvorvidt retten til at blive hørt rent faktisk er blevet tilsidesat, undersøges ud fra bl.a. de retsregler, som gælder på det pågældende område (dom af 9.2.2017, M, C-560/14, EU:C:2017:101, præmis 33).
- 56 Hvad angår afgørelser vedrørende anerkendelsen af en sygdom som en erhvervssygdom kræver dækningsordningens artikel 18, at de træffes af ansættelsesmyndigheden efter proceduren i samme ordnings artikel 20 bl.a. på grundlag af konklusioner, som er fremlagt af den eller de læger, der er udpeget af institutionerne. I henhold til dækningsordningens artikel 20, stk. 1, giver ansættelsesmyndigheden, inden den træffer afgørelse efter artikel 18, den forsikrede eller dennes ydelsesberettigede pårørende meddelelse om udkastet til nævnte afgørelse, ledsaget af de konklusioner, som er fremlagt af den eller de læger, institutionen har udpeget.
- 57 Det fremgår af disse bestemmelser, at de har til formål at tildele lægelige eksperter den endelige vurdering i forhold til alle spørgsmål af lægelig art. I den foreliggende sag fastslog ansættelsesmyndigheden inden vedtagelsen af afgørelsen om afvisning, at det var nødvendigt at indhente en udtalelse fra B med henblik på at kunne vurdere, om der forelå en lægelig årsag, der kunne begrunde, at ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom blev indgivet for sent. Ansættelsesmyndigheden nævnte i øvrigt B's konklusion som en grund til afvisning af ansøgningen. Inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse gav ansættelsesmyndigheden hverken sagsøgeren meddelelse om udkastet til afgørelse eller om B's konklusion vedrørende den for sent indgivne ansøgning om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom. Det var nemlig først efter sagsøgerens anmodning, at der i slutningen af oktober 2018 blev sendt flere lægedokumenter til A, sagsøgerens psykiater, dvs. efter den anfægtede afgørelse af 1. august 2018.
- 58 Endelig har Kommissionen gjort gældende, at en tilsidesættelse af retten til forsvar, herunder navnlig retten til at blive hørt, ifølge EU-retten kun kan medføre, at den afgørelse, der er truffet ved den administrative procedure afslutning, annulleres, hvis det må antages, at proceduren kunne føre til et andet resultat, såfremt den pågældende fejl ikke havde foreligget. Kommissionen har fremhævet, at i den foreliggende sag fremgik de af sagsøgeren fremførte argumenter allerede af dennes lægejournal og var kendt af administrationen i forbindelse med andre administrative procedurer, som var blevet indledt af sagsøgeren, og som er nævnt i præmis 3-7 ovenfor.
- 59 Det skal i denne henseende konstateres, at det følger af fast retspraksis, at en tilsidesættelse af retten til at blive hørt kun medfører, at den afgørelse, der er blevet truffet ved afslutningen af den omhandlede administrative procedure, skal annulleres, hvis denne procedure kunne have ført til et andet resultat, såfremt denne ulovlighed ikke havde foreligget (dom af 10.1.2019, RY mod Kommissionen, T-160/17, EU:T:2019:1, præmis 51).
- 60 Under omstændighederne i den foreliggende sag, hvor sagsøgeren end ikke vidste, at den rådgivende læge var blevet anmodet om en lægeudtalelse, ville fastholdelsen af, at ansættelsesmyndigheden nødvendigvis ville have vedtaget den samme afgørelse, hvis sagsøgeren var blevet sat i stand til på behørig måde under den administrative procedure at give udtryk for sit synspunkt, imidlertid ligeledes fratage den grundlæggende ret til at blive hørt, der er fastslået i chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), sit

indhold, eftersom selve indholdet af denne ret indebærer, at den berørte har mulighed for at påvirke den omhandlede beslutningsproces (jf. dom af 10.1.2019, RY mod Kommissionen, T-160/17, EU:T:2019:1, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).

- 61 Ifølge sagsøgeren ville overholdelsen af dennes ret til at blive hørt således have givet sagsøgeren mulighed for nærmere at forklare konsekvenserne af sin sygdom og de andre omstændigheder, som kunne have forhindret sagsøgeren i at indgive en ansøgning tidligere, idet de efterlod sagsøgeren fuldstændig fysisk og psykisk udmattet, således som denne har gjort gældende i stævningen. Sagsøgeren har fremhævet, at denne selv kunne have udtalt sig om grundene til, at ansøgningen om anerkendelse af sygdommen som en erhvervssygdom ikke var blevet indgivet på et tidligere tidspunkt.
- 62 Det fremgår af disse oplysninger, at sagsøgeren ikke er blevet givet meddelelse om den afgørelse, som administrationen havde påtænkt at vedtage, og ikke er blevet hørt, således at sagsøgeren kunne fremføre argumenter til forsvar for sin situation, i det foreliggende tilfælde fra tidspunktet for vedtagelsen af den oprindelige afgørelse, dvs. den anfægtede afgørelse, og ikke udelukkende i forbindelse med indgivelsen af en klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2.
- 63 Det følger af det ovenstående, at det tredje anbringendes første led vedrørende en tilsidesættelse af retten til at blive hørt, som er sikret ved chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), skal tages til følge. Den anfægtede afgørelse skal følgelig annulleres, uden at det er nødvendigt at undersøge det af sagsøgeren fremsatte tredje anbringendes andet led om en tilsidesættelse af begrundelsespligten og de af sagsøgeren fremsatte første to anbringender.

Sagsomkostninger

- 64 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.
- 65 Da Kommissionen har tabt sagen, bør det pålægges denne at betale sagsomkostningerne i overensstemmelse med sagsøgerens påstand.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Ottende Afdeling):

- 1) **Afgørelsen af 1. august 2018 fra Kommissionens Kontor for »Forvaltning og Fastsættelse af Individuelle Rettigheder« (PMO), hvorved sagsøgerens ansøgning om anerkendelse af en erhvervssygdom i henhold til artikel 73 i vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union blev afvist, annulleres.**
- 2) **Europa-Kommissionen betaler sagsomkostningerne.**

Svenningsen

Barents

Pynnä

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 23. september 2020.

Underskrifter